

hoofd van het conservatieve Inkatha. Mensen affirmeren hun eigenheid dus niet overal op dezelfde manier, maar afhankelijk van de specifieke sociale en politieke situatie waarin zij leven en werken. Deze politieke dimensie, de *samenleving* waarbinnen muziek ontstaat, wordt echter aan het oog onttrokken door het vigerende interpretatiekader, dat enkel plaats biedt aan de abstracte culturen die muziek en muzikanten verondersteld worden te belichamen.

Symbolische waarde

Ook de positie van multiculturele evenementen binnen de eigen samenleving mag even toegelicht worden. Multiculturele festivals maken deel uit van een *westerse* markt, die gevormd wordt door dat segment van het blanke publiek dat zich de geneugten van de multiculturele samenleving met plezier kan laten welgevalen. Het gaat hier om een relatief welgesteld publiek dat *in zijn vrije tijd* exotische restaurantjes opzoekt, cd's koopt, concerten bijwoont, en zich bij voorkeur ophoudt in ietwat modieuze, 'multiculturele' stadsdelen. Het is op deze markt dat discursieve constructies zoals authenticiteit en culturele identiteit een symbolische waarde krijgen en tot heuse commodities kunnen uitgroeien.

Echte interculturele ontmoetingen zijn schaars op wereldmuziekfestivals, precies omdat het wereldmuziekcircuit volledig afgestemd is op de behoefte aan exotica die leeft bij de blanke meerderheid. De onder ons levende allochtone bevolkingsgroepen blijven weg, vermoedelijk omdat ze er het geld niet voor (over) hebben en wellicht ook omdat ze er geen behoefte aan hebben elke keer met strooien rokjes, buikdanseresen of andere tekenen van hun eigenheid geconfronteerd te worden.

Dat een andere aanpak op dit vlak vruchten kan afwerpen bewijzen de Antilliaanse Feesten. Hier wordt Caraïbische muziek als 'normale muziek' behandeld, zonder oeverloos geemmer over cultuur, zonder artificiële 'kruisbestuivingen' op het podium, maar wel met een muzikaal samenhangend programma. Niet toevallig gaat het hier ook om het enige festival waar allochtone bevolkingsgroepen wel in grote getale op afkomen.

De artiesten van hun kant beseffen meestal maar al te goed wat er in dit blanke circuit van hen verwacht wordt, en brengen datgene waarvoor ze betaald worden. Congolese bands onderwerpen zichzelf aan een drastische vorm van zelf-mutilatie zodra ze met een blank publiek geconfronteerd worden: complexe composities worden gesimplificeerd tot eindeloos uitgesponnen, monotone drumpartijen, de podiumacts worden verwaarloosd. Vanuit commercieel oogpunt kan je hen moeilijk ongelijk geven. Ook bij niet-westerse artiesten moet er brood op de plank komen, en er is geen enkele reden om aan te nemen dat zij op dat vlak katholieker zouden moeten zijn dan de paus. Wereldmuziekfestivals werken ondertussen wel mee aan het in stand houden van stereotiepen, hoe goed hun bedoelingen verder ook mogen zijn.

De voorhoede van de multiculturele stroming doet ondertussen verwoede pogingen om de commercialisering een stap voor te blijven. Men legt zich toe op de ontginning van voorheen onbekende muzikale gebieden, en men gaat steeds dieper graven in de tradities van die regio's waarmee men reeds enigszins vertrouwd is. Tijdens het Oost-Afrika Festival kwam vooral deze tweede trend aan bod. De voorstellingen van de Tanzaniaanse Wagogo en de Ethiopische Azmari illustreren hoe men hierbij te werk gaat: men vliegt een aantal 'leden van een andere cultuur' over naar Antwerpen en laat deze op het podium een aantal gezangen, ceremonies, rituelen en andere demonstraties van hun eigenheid uitvoeren. Het Zuiderpershuis is met deze twee voorstellingen niet aan zijn proefstuk toe. Eerder werden reeds een aantal Wodaabe en Inuit uitgenodigd in het kader van een 'artists in residence'-project, en gelijktijdig met het festival mocht de Haïtiaanse hogepriesteres Mada-

me de Nerval een authentiek voodoo-ritueel komen opvoeren, Haïtiaanse maaltijd inbegrepen. Ook Sfinks pakte dit jaar uit met een meer dan twee uur durend Sufi-ritueel door Marokkaanse Gnawa's.

Het paradoxale effect van deze wanhopige pogingen om aan de commerciële druk te ontsnappen, is dat precies hierdoor steeds grotere brokken authentieke, geleefde ervaring tot exotisch ruilobject gereduceerd worden. Madame de Nerval mag dan wel beweren dat wat zij brengt een 'echt' ritueel is, haar publiek bestaat uit mensen die een kaartje gekocht hebben en op zoek zijn naar een alternatief avondje uit. Het is deze onmacht om aan de logica van geld en commercie te ontsnappen die de essentie van het fenomeen correct weergeeft. Het reëel bestaande multiculturalisme drijft op de reductie van authentieke, geleefde ervaring tot iets dat 'anders' is, en dat in die hoedanigheid gekocht, verkocht en geconsumeerd kan worden. Blijkbaar is dit de enige toegang tot de leefwereld van de linkse bourgeois, voor wie politiek een kwestie van lifestyle geworden is.

Illustraties overgenomen uit: Jan Nederveen Pieterse, Wit over Zwart.

Beelden van Afrika en Zwart in de Westerse populaire cultuur, Koninklijk Instituut voor de Tropen e.a., Amsterdam, 1990.

Les Ondes
HOTEL • RESTAURANT
Pieter & Chantal Goosens-Lauwerijns

*is een klein Hotel (1927)
in de Ardennen.
Gepassioneerd
Gastronomisch,
individualistisch,
eigenzinnig en melomaan.*

*Waar een hele zomer gemijmerd kan worden
over hoe ver Frankrijk wel zou zijn
en hoe warm.*

*In een oude tuin met droomfijn meubilair, tennis
en veel wandelingen, die U zoudt kunnen maken,
maar niet hoeft.*

*Een aangename kamer al dan niet met open haard,
vriendelijk onthaal, verwachtingstillende maaltijden
en wat wijnen om ironisch te worden,
of poëtisch*

*Dus een paar dagen voorpret voor het 'echt' verlof
of om uit te rusten als u ervan over uw toeren raakte.*

Plezante pensionformules en arrangementen met de *Chaleur* en de *Grandeur* van de dertiger jaren.

Met vriendelijke groeten uit het land waar men nog mag dromen.
Pieter en Chantal Goosens Lauwerijns
Bel liefst na 22.00 uur voor meer info of reservering.
B 6600 Nadrin a/d Ourthe tel/fax 084/444.111